

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lei.
 61 évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy hónap ... 15 Lei.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Arad: es ceanădi egre
 vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.

Bulevardul Regale Ferd
 nand L. (József kőh.) 22.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1921.

Szerkesztő:
 Stauber József.

Péntek, február 4.

A számlakényszer.

Közöltük az illetékes pénzügyi tényezőnek azt az információját, hogy február 1-étől kezdve minden egyes áru után jegyzéket kell adnia a kereskedőnek és iparosnak s ezen a jegyzéken fel kell tüntetnie a kiszabott bélyegilletékek befizetését. A rendelet végrehajtási utasítása még nem jelent meg, de kereskedői körökben már is bizonyos aggodalommal tekintenek a súlyos adminisztrációs munka elé, amely a kereskedelmi forgalmat nagy mértékben meg fogja bénítani. A kereskedők és iparosok szinte tanácstalanul állanak, mert a rendelet pontos végrehajtása szerintük teljesen kivihetetlen. Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma felkereste dr. Baross Lajost, az Andreyi-cég belfogóját, aki a következőket mondotta:

— Az *Aradi Közlöny*-ből értesültem, hogy a rendelet meg fog jelenni. Eddig abban a feltevésben voltam, hogy ezt a rendeletet teljesen értelmezik, mert szerintem az teljesen kivihetetlen. Kértem, hogy adhatnak jegyzéket például azok a kereskedők, akiknek üzletei a pénteki hetivásár napján teljesen tömve vannak? A siető fahusiak nemcsak arra nevel hajlandók, hogy bevárják a jegyzék kiadását, ami a kereskedőre nézve is szinte elvégezhetetlen nagy munka, de semmiesetre sem lesznek hajlandók arra, hogy a néhány baniért vásárolt áru után még a segélybélyeg díjat is lefizessék. Vagy kérdezem, elképzelhető-e az, hogy a piaci kofáktól a vásárló háziasszonyok jegyzéket kérjenek akkor, amikor a korak nagyrésze még irni sem tud? Ha ez a szigorú rendelet megjelenik és azt rigorózusan akarják végrehajtani, akkor az megölné a kereskedelmet.

A pénzügyigazgatóságon illetékes helyen a következőket jelentették ki előttünk: A rendeletet kommentárokkal ellátva a pénzügyigazgatóság ki fogja adni. Megnyugtathatjuk a kereskedőket, iparosokat és fogyasztóközönseget is, hogy a pénzügyigazgatóság a rendelet keresztülvitelénél a legnagyobb méltányosságot fogja gyakorolni és nem fog a rendelet betűjéhez ragaszkodni, hanem annak szellemében jár el.

A budapesti román követ nyilatkozata.

BUDAPEST. Az itteni királyi román követség kommunikét tett közzé a lapokban, amely szerint azok a hírek, mintha Besszarábiában katonai operációk volnának, minden alapot nélkülöznek. A hadügyminiszter az egész Dnyesztervonalon szemlét tartott és megállapította, hogy a holsevista csapatokat csak retabliozás, pihenés és élelmezés miatt összpontosították a Dnyeszter orosz partján. Összeütközések nem voltak.

VARSO. Német lapoknak azt

a jelentését, hogy Oroszország Tarnopol és Lemberg irányában új támadást készít elő Lengyelország ellen, lengyel részről nem erősítik meg. A lengyel hadvezetőség jelentéséből az derül ki, hogy a vörös hadsereg leszerelése megkezdődött. Az Ukrajnában alakult törzs legnavobhrészt már feloszlott. A szovjet hadsereg több osztálya már átadta fegyvereit az átvételi bizottságnak. A munkásosztályhoz tartozó kalonák hazatérőben vannak.

A magyar politika hírei.

BUDAPEST. A keresztény szociálisták keddi esti értekezletén 26 képviselő jelent meg. Haller István beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy semmilyen irányban sem befolyásolja a párt tagjait. A kormány tudtával egyesek tárgyalásokat folytattak a kiszáradással és a disszidensekkel. Hamarosan el fog dönti, hogy a keresztény szociálista képviselők ki lépnek-e a kormánypártból. Lehetséges azonban, hogy bennmaradnak, de ebben az esetben másoknak kell ottan kilépniök. Ezzel a kijelentéssel Haller a szabad királyválasztókra szólott. Végül kijelentette, hogy ő kezdettől fogva a királykérdés kikapcsolását képviselte és most is ez az álláspontja. Sorban felszólaltak Szinre csányi György, Beniczky Ödön és Bleyer Jakab, akik a hozzájuk tartozott képviselőkkel együtt bejelentették, hogy már most kilépnek a kormánypártból és holnap mint új párt alakulnak meg. Bleyeréken kívül a keresztényszociálisták többsége visszamarad a kormánypártban. A kormánypárt egységének erősítéséhez hozzájárult gróf Teleki miniszterelnök ismeretes nyilatkozata a királykérdésről. A párt vezetői egyértelműen azon az állásponton vannak, hogy a királykérdést most teljesen ki kell kapcsolni. A kormányzópárt egységének biztosítéka annak a négy alkotórésznek a harmóniája, a melyből a párt alakult. Ezek: az Ernst és Bernolák vezetése alatt álló keresztényszociálisták, a disszidensek, a kiszáradási pártiak, a keresztény nemzeti alapra helyezkedett csoportja, a Sandl és Ortyfrakció és végül nagyatádi Szabó István hívei.

BUDAPEST. A szabad királyválasztók a holnapi pártértekezlet elé a következő indítványt terjesztik: A múlt évi december 2-án hozott párthatározat alapján kimondotta a párt, hogy a szabad királyválasztás elve alapján áll, de ezt törvényhozási úton akarja megvalósítani. Az indítványt eddig körülbelül hatvanan írták alá, köztük nagyatádi Szabó István is.

BUDAPEST. Hegedűs Lóránt pénzügyminiszter kedden a keresztény női tábor felkérésére előadást tartott. Többek között a következőket mondotta: A magyar pénzügyi probléma az, hogy meg lehet-e menteni a magyar közeposztályt. Jelenleg nem lehet mást csinálni, mint a pénzdrágaságot előidézni. Első célja az, hogy a bankoprést megállítsa. Előadása végén kijelentette, hogy amint megtagadta Károlyi Mihályné tartási díjának kifizetését, úgy követelni fogja Károlyi Mihály vagyonának elkobzását.

Sok az ünnep.

Az Adeverul két kalendárium emlen a következőket írja: Mivel civilizáltabb egy ország és mivel szorgalmasabb egy nép, annál kevesebbet ünnepel. A nyugati nagy katolikus államok lakói pápai rendeletre még a legnagyobb ünnepeket is például a Insvétot csak egy napig ünneplik. Nálunk azonban az ünnepléssel odáig jutottunk, hogy egy évre mindössze 90 munkanap esik. A városokban azonban a román hivatalnokosztály a jelentéktelenebb piros betűs napokat is ünneplésre használja fel. Amikor a társadalmi élet intenzívebb lett, kísérletet tettek arra, hogy a semmittevés napjait redukálják és tényleg akkoriban több hivatalos egyházi ünnep ment feledésbe. De azután jött a gregoriánus nap-

tar, mely visszahozta az ünnepeket. És most két év óta minden ünnepet duplán ünnepelünk meg. A szünidőket, az ünnepeket is kétféleképpen tartjuk s ezenkívül még egyházi és hivatalos ünnepek is vannak. A mostani viszonyok között mindenkinek többet kellene dolgoznia, mint valaha. A két kalendárium szisztémája a legszerencsétlenebb időre esett. Módot kell találni arra, hogy az ország munkanapjait szaporítsák. Ha a külföldet minden ártalmas és haszontalan dologban utamozni tudjuk, akkor át kell vennünk a jó példát is. A munkát a nyugati kalendárium alapján kell megszervezni.

Erdélyi minisztérium.

BUCURESTI. A kormány elhatározta, hogy az egységesítés kérdésében visszaállítja a megszüntetett erdélyi miniszteri állást. Ezt a hírt *Groza* államtitkár megerősítette és kijelentette, hogy a miniszteri tárcát már a legrövidebb idő alatt be fogják tölteni. Kijelentette azt is, hogy az erdélyi minisztérium létesítéséhez az ösztönzést az adta meg, hogy az egységesítésnek bizonyos terv és rendszer szerint kell történnie, amihez az szükséges, hogy az Erdélyt érintő ügyek Bucarestben egy kézben összpontosíttassanak.

Földrengés a Hegyalján.

Tegnap este az Aradhegyalja egyes községeiben földrengést éreztek. Az ablaktáblák megrörentek, a falakon levő tárgyak megrömozdultak és igen sokan különösen Paulis környéken ropogásszerű földalatti zajt hallottak. A földrengés hullámszerűen vált végig a Hegyalján. Kárt sem okozott s csupán egy kis riadalmat keltett a fahusi lakosság körében. A földrengés, amely mindössze néhány másodpercig tartott, igen csekély kiterjedésben Aadra is eljutott, de itt alig vették észre.

Egy aradi úr, aki tegnap Radnán tartózkodott, elmondotta mind katarsunknak, hogy a földrengést Radnán is érezték. A családjával este felé a szobájában állt, amikor egyszerre olyan zaj hallatszott, mintha hatalmas auto száguldózik az utcán. Az ablakok megrörentek és a függönyök is megröngyögtek. A fahusi lakosai kiszaladtak az utcára, valamennyien azt hitték, hogy auto vonul végig a községen. Mikor azonban a vélt autót sehol sem látták és a föld alatti morajt hallották, tisztában voltak vele, hogy földrengés van. A földrengés nem okozott kárt.

Tanárok a polgármesternél.

Szerdán délelőtt a városi kereskedelmi és polgári iskolák tanárszemélyzete nevében tíz tagú küldöttség tisztelgett dr. *Robu* János polgármesternél. *Szathmáry* István és *Somogyi* Gyula dr. igazgatók vezetésével. A küldöttség előadta, hogy az egységesítés miatt még sem a januári, sem a februári állami fizetékigézésítést nem kapták meg s arra kérték a polgármestert, hogy a város előlegezze a tanári testületeknek az állami illetményeket. A polgármester megígérte, hogy külön kurirt küld Clujra (Kolozsvárra), aki a resortnál megsürgeti a tanári illetmények kiutalását. A visszajör helyzetét tekintve, az igazgatók esetleg felhatalmaztatnak, hogy az iskolai tandíjpénztárból az anyagi gondokkal küzködő tanárok elélegként fölvehessék a január hónapra járó illetményt.

Meghalt az álomkóros leány.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Aradon két álomkóros megbetegedés történt. Az egyik beteg, *Szentpéteri* Juliska hétfőn délután 6 órakor meghalt. Munkatársunk felkereste a gyászoló családot, ahol a halálesetről a következőket mondták:

— Hétfőn *Szentpéteri* Juliska már eszméletlen volt, egész nap nem tudott magáról és nehezen lélegzett. Este 6 órakor meghalt. Lajos öccse azonnal dr. *Löwinger* Miksa kórházi főorvoshoz sietett, akinek bejelentette a halálesetet. Dr. *Löwinger* egy cédulát adott neki, amelyre ez volt írva: *Szentpéteri* Juliska, az álomkóros beteg meghalt. És alá: halott, mivel járványos beteg volt, a felsőtesti halottaskamrába szállítandó. Ezt elvitte dr. *Kabdebo* György tisztí orvoshoz. Másnap délután *Szentpéteri* Juliska holttestét kiszállították a felső temető hullakamrájába és szerdán délután 4 órakor temették el.

Irodalom és művészet.

Nem lesznek magyar előadások.

A színházi iroda próbatábláján ma délelőtt az igazgatóságának az a közlése jelent meg, hogy a román színtársulat aradi vendégjátéka alatti délutánra tervezett prózai előadások elmaradnak. A színház igazgatósága a magyar előadások elmaradását a közönség részvétlenségével indokolja. Utána jártunk a dolognak és megállapíthatjuk, hogy Arad város magyar közönsége most is hajlandóságot mutatott arra, hogy a magyar színtársulatot támogassa. A mára hirdetett Falurossza előadására majdnem az összes jegyeket megvásárolták. A magyar előadások elmaradásának egészen más az oka. Még pedig az, hogy a színház vezetősége nem tudott, vagy nem akart megegyezni a műszaki személyzettel és inkább lemondott az előadások tartásáról, semhogy gázsiban részesítse a műszaki alkalmazottakat. Timisoaran (Temesvárott) is meglepetés érte a színház igazgatóságát. A *Leonardi*-féle társulat zenekara odaát maradt és csak abban az esetben volt hajlandó játszani, ha egész hónapi gázsit kap. Az igazgatóság belement ebbe a szerződésbe és abban állapodott meg, hogy egész hónapra fizeti a zenészeket, akik azonban csak hetenként háromszor tartoznak játszani. Ezek után a színház igazgatósága nem tehet egyebet, mint az egész idő alatt, amíg *Leonardiék* Aradon játszanak. Timisoaran (Temesvárott) fogja foglalkoztatni a társulatot. Ez a száraz tényállása annak, hogy miért nem játszik a magyar színtársulat február hónapban Aradon.

A román színtársulat vendégjátéka.

Tegnap kezdte meg vendégjátékát a *Leonard* és *Maximilian* igazgatók vezetése alatt álló román operettegyüttes, amely Ádám francia zeneszerző *Ha én király volnék* című nagy operettjében mutatkozott be. A színház ez alkalomból zsufolásig megtelt a város román intelligenciájával és

a helyőrség tisztikarával. Az egyik földszinti páholyban ott volt *Papp* I. János püspök is. Megjelentek a színházban dr. *Moldovan* Silviusz prefectus, dr. *Robu* János polgármester, dr. *Jancu* Cornél képviselő, dr. *Avramescu* Vazul törvényszéki elnök, *Marginteanu* Titusz pénzügyigazgató és még számosan. Megállapítható, hogy az együttes, amelyet Románia legjobb operett-társulatának tartanak, megfelelt a hozzáfűzött várakozásnak. Mindenképpen meglepett a precíz összjáték, a kar fegyelmelmeztsége és a mindenre kiterjedő gondos rendezés. A társulat egyik főerőssége *Franck* a bécsi származású karmester, aki biztos kézzel, nagy zenei intelligenciával dirigálta a zenekart. Alig ismertünk rá az aradi színházi zenekarra, amely *Franck* vezénylése mellett a zene minden szépségét érvényre juttatta. A magánszereplők közül első helyen *Leonard*-ról kell megemlékeznünk. A szimpatikus kiváló színész az olasz iskola tanítványa. Nem nagy terjedelmű, de csengő tenorjával a legnehezebb feladatokat is játszi könnyedséggel oldotta meg. Pianói lehetőségeinek, a finálékban pedig hangjával szokatlan erőt tud kifejteni. Igen szépen énekel a társulat fiatal baritonistája *Petrovicescu*, aki zeneileg képzett énekes és rokonszenves egyéniség. Adina *Simionescu* asszony énekelte a fő női szerepet. Játéka a kezdő színészt árulja el, de ezért kárpótlást nyújtott kis terjedelmű csengő hangjával és alapos zenei képzettségével. A többi magánszereplő beleilleszkedett a precíz együttesbe, de nem emelkedik túl az átlagon. (Ky.)

* **Dohnányi Amerikában.** Dohnányi Ernő, a világhírű magyar zongoraművész Bécsen és Rotterdamban át Amerikába utazott. A művész, aki ebben a szezonban hatvankét hangversenyt adott, egyelőre husz koncertre szerződötték Amerikába. Dohnányi május közepén tér vissza Pestre.

* **Az ember tragédiája Bécsben.** Bécs. Egy új színházi vállalat, amelynek kezdeményezői között magyar pénzemberek is vannak, a jövő évben új fordí-

tásban színrehozza Bécsben. Az ember tragédiáját. A vállalat e célból meg akarja szerezni a híres *Észlerházy*-féle diszleteket, amelyekkel annak idején Debrecenben játszották. Ádámot minden valószínűség szerint Beregi Oszkár fogja játszani, akinek e darab németre fordításában jelentékeny szerep jutott.

Lakás a köztisztviselőknél.

Az aradi lakásbizottság tegnap délután ülést tartott, amelyen a megüresedett lakásokat katonáknak és köztisztviselőknél utalta ki. A bizottság a *Török* Ignác-utca 1. számú ház három szobás lakását *Constantinescu* őrnagynak utalta ki és elutasította *Fóthy* Zoltánt, *Nieder* Pétert és *Berger* Bernátot. A *Király* László repatriálása folytán megüresedett *Strada* Unirei (Batthyány-utca) 6. szám alatt megüresedett 3 szobás lakását *Stanca* Josif középiskolai tanár kapta meg. *Hallgass* János Purgly Lajosné-utcai 3 szobás lakását *Popovicu* George tanárnak adták. A *Strada* Bratianu (Weitzer-utca) 12. számú házban megüresedett két szobás lakást *Ungurean* Josif rendőrtisztviselőnek utalták ki. A bizottság döntött az Aradi Általános Takarékpénztár régi bankhelyisége ügyében is és a megüresedett bankhelyiséget a *Vörös Kereszt* és a román hadiözegek és rokkantak nemzeti szövetségének adta oda.

A lakáshivatal felhívja az Aradi Faipari vállalatot, hogy jelentkezzen lakásigazolványért.

— **Hoffmann tábornok meghalt.** Bazel. Hoffmann német tábornok, aki annak idején Németország részéről részt vett a breszljovszki béketárgyalásokon, szélhűdés következtében meghalt. Az elhunyt tábornok az imperialista orosz politika legmarkánsabb képviselője volt.

A Fehér-kereszt művész-estélye.

Még a fülemben eseng a muzsikának egy-egy tovasuhanó üteme, még látom magam előtt a kipirult arcú szereplőket, a nézőteret. Asszonyok hófehér váliait, a mámorító táncokat és már papiros előtt ülök, hogy megírjam a kritikát a Fehérkereszt művész-estélyéről. *Grallorné* prologiát mondta el Nagy Erzsébet és aztán a legpompásabb számok egymásutánja következett. Igen sikerült volt és meglehetősen eredetien hatott a Kaulbach festménye utáni előkép, amely a Fehérkereszt-egyesület *Tojkon* háját mutatta be a közönségnek. A következő szám egy monológ volt és a közönség vidáman mulatott *Kádár* Inci kedves előadóképességén. Mikor a függöny ismét felgördült, egy kibontott hajuszóke leány, *Csernovics* Judit állt a közönség előtt és a hegedű hang-

jai művészivé idomultak fehér ujjai alatt. *Boriot*: Adagioját és *Börns*: Swing Swongját játszotta el. A következő számnál önkénytelenül is megállók egy pillanatra, mert *Austerweil* Annuska igazi művésznő. Klasszikus ballettáncokat adott elő és minden mozdulata azt juttatta a közönség eszébe, hogy művésszel állnak szembe. Egy mesekép következett. *Hepesné* prologja után a mesevilág minden gyönyörűsége, a rég elfelejtett gyermekálmok varázsolódtak szemünk elé. A kép egyes alakjait helyszüke miatt nem soroljuk fel, de kivétel nélkül a legszébbet és legeredetibbet alakították. A mesekép keretében, mint két valódi kis mesetündér szerepeltek a kis *Heitz* névűek. Két drága rózsaszínű baba és a közönség talán még soha nem tapasztalt olyanoknak, akik jobban megérdemlik a tapsot, mint ez a két kis leány, akik már most is igazi művészek. Megint előkép következett. *Bihari*: Cigányképe. *Fischer*

Boriska. *Salacz* Lili és *Lészai* Duczi szalon táncait élénk siker jutalmazta. A program hatodik száma egy részlet volt a *Gésák* operettből. *Telbisz* Béniné kellemes hangja töltötte be a színházat. Dr. *Ungár* Imre, *Baráth* Dezső, *Mohos* Zoltán és *Fülöp* Frigyes vonós négyese megérdemli a díszretet. Mintha a legrutinrozottabb varieté-művészeket néztük volna, olyan hatással volt mindenkire a *Buzaföldön* című énekes táncszkoccs. *Keppich* Lili és *Radó* János adták elő és mikor a taps nem akart megszűnni és megismételték a táncot, egész virágerdő borította a színpadot. Hosszabb szünet következett és ez alatt mindenki a földszinten és az emeleten felállított buffékban szórakozott.

Hári Forth *Karneval* című egyfelvonásos orosz életképét adták elő: *Kossuth* Ibi, *Telbisz* Béniné, *Bing* János és *Jakabfi* Dezső. Minden ügyesek voltak és ez a darab is messze kiemelkedett a

rendes működvelő előadások" nivójából, *Farkas* Lili és *Farkas* M. egy jassztáncot mutattak be. Főként a tánc befejezése nagyon szép volt, mert ezt már artista-ügyességnek lehet minősíteni. Az előadást egy francia élő kép fejezte be. Tizenharmadik *Lajos* korabeli udvar elevenedik meg előttünk. A falon *Mona Lisa* festmény (Lakatos Panni). A függöny leereszkedik, majd megint felgördül és az aradi működvelő előadások ismert táncosnője, *Bodnár* Klárka táncolt tizenharmadik *Lajos* Gavottijára.

Vége volt a műsornak, de a közönség még pillanatokig nem mozdult a helyéről, mert mindenkinek rosszul esett, hogy vége van ennek az igazán szép és kedvesen sikerült művész-estének. Mindkét előadást a legelegánsabb és nagyszámu közönség nézte végig, így legalább a fáradhatatlan rendezőségnek is meg van a jutalma amit csak elképzelhettek, anyagi és még nagyobb erkölcsi siker.

Kerenszky volt hadügyminiszterét inzultálták.

BERLIN. Gucskovot, az orosz oktoberisták volt vezérét, az egykori Kerenszky-kormány hadügyminiszterét a berlini földalattin egy orosz hadnagy pofonütötte. Gucskovot az orosz katonai bombás főbűnösének tartják, minthogy ő írta alá elsőnek az első forradalmi napiparancsot a harctéri csapatok számára. Az orosz hadnagy Gucskov elé a következő szavakkal lépett: Megismertelek áruló és ezzel az arcába vágott. Gucskov a botjával védekezett, de a többi ütést nem tudta kikerülni. Ezekről eltört a szemüvege és a szilánkok megsebesítették az arcán. A közönség először védelmébe vette Gucskovot, amikor azonban a hadnagy őt, mint a németellenes orosz hadműveletek főokozóját leleplezte, ellene fordult.

LEGUJABB.

Eltűnt kommunista vezér. Budapest. Kober Oszkárt, a kommun vallásügyi likvidátorát a budapesti ítélőtábla összbüntetésül 14 évi fegyházra ítélte.

Lenin megbolondult. A National Tidende értesülése szerint Lenin az elmezavar tünetei mutatkoznak.

A magyar akadémia Vojnich-tija. Budapest. A magyar tudományos akadémia az idei Vojnich-díjat Pekár Gyula kultusz államtitkár Danton című darabjának ítélte oda.

Habsburg főherceg a pápánál. Rómában. József Ferenc főherceget a pápa fogadta. A Habsburg főherceget a vatikánban rangjának megfelelő tiszteletben részesítették.

A debreceni templomgyalázás. Debrecen. A nagytemplom megalázását valószínűleg egy éretlen társaság követte el, amely aznap városzerte duhajkodott. A rendőrség megállapította, hogy a templomgyalázást egy husz tagból álló társaság követte el, amelyből nyolcat már letartóztattak. Többen szökésben vannak.

Lemondott a német külügyminiszter. Berlin. Simons külügyminiszter a tegnapi minisztertanácsban felajánlotta lemondását, hogy ezzel is demonstrálja, hogy többé nem tartja lehetőnek, hogy politikáját folytassa. A kormány tagjainak rábeszélésére Simons vissza vonta a lemondást.

Letartóztatás egy temetés miatt. Pécs. Az itteni nőegylet vezetőit, Ziehy Lujza grófnőt, Litke Jenőné és Komáromy Mariskát letartóztatták, mert megjelentek a halálra kintott Dózsa földbirtokos temetésén. Az uriaszonyokat tetleg is bántalmazták.

ARADI KÖZLÖNY
Helyettesítő szerkesztő: III.

A nagyhatalmak és Nyugatmagyarország.

BÉCS. Hír szerint a nagyköveti konferenciának Nyugatmagyarország kérdésében legutóbb hozott határozata ügyében az antant részéről most az akció keresztülvitelének részleteit tárgyalják. Ugy látszik, az antant ajánlatosnak tartja, hogy a két érdekelt állam kormányai egymás között tárgyaljanak. Nem a területadás megállapított feltételeiről, csak arról lehet szó, hogy az új határ megállapítását surlódás nélkül intézzék el.

PÁRIS. Benes csehi külügyminiszter nyilatkozott arról, hogy mi a célja római utazásának. Arról van szó, hogy amagyar és osztrák kérdésben Csehország közvetlenül megegyezzen Olaszországgal.

BÉCS. Mayr államtitkár ma reggel Linzbe utazott, ahol találkozni fog Benessel. Massarik elnök találkozni fog Hainisch osztrák szövetségi elnökkel, akivel a magyar kérdést és a Habsburgok ügyét is megtárgyalja.

Aradiak a lugosi bankbotrányban.

A múlt hónapban közöltük azt a bankbotrányt, amely a Lugosi Népbanknál történt, s amely egész Erdélyben és Aradon is nagy feltűnést keltett amíg is inkább, mert a botrányban közismert aradi urak is szerepelnek. Most Brázay Emil A Toll című lapjában hosszú közleményben foglalkozik a bankbotrányról és elmondja, hogy a Lugosi Népbank két iparvállalatát, a kaptafagyárat és a göztéglagyárat az igazgatóság kebeléből alakult konzorcium váltotta magához. A konzorcium, miután a részvények többségét magához váltotta, új igazgatóságot állított a népbank élére. Az új igazgatóság tagjai lettek: V. A. aradi sertéskereskedő, R. Zs. aradi kereskedő, dr. S. A. buziási ügyvéd, K. M. lugosi mérnök, dr. F. A. ügyvéd, dr. R. E. Aradról elszármazott tekintélyes karánsbesi ügyvéd. Elmondja A Toll, hogy R. N. igazgatósági elnök a múlt év december 30-án tartott igazgatósági ülésen felolvastatott egy ajánlatot, amely szerint L. A. ismert aradi ur, aki egy nagyobb aradi iparvállalatnak kereskedelmi igazgatója, 270.000 lei bérösszegért hajlandó 12 évre bérbevenni a

göztéglagyárat és a kaptafagyárat. Az igazgatóság az ajánlatot elfogadta és a két gyár bérleje az ismert aradi vállalat igazgatója lett. A konzorciumban tevékeny részt vett dr. V. I. aradi származású ügyvéd, akit rokoni kötelek fiznek Aradhoz s aki igen gyakran fordul meg Aradon. A kisebbség azonban nem nyugodott bele a két vállalat bérbeadásába, hanem a lugosi törvényszékben feljelentést tett hitlen kezelés és csalás címén. Lugosi pénzügyi körökben nagy feltűnést keltett a feljelentés és azt beszéltek, hogy az igazgatósági tagok önmaguknak adták bérbe a két jövedelmező iparvállalatot és ezzel milliókra rugó összeg erejéig megkárosították a részvényeseket. A feljelentés szerint a bérlelők csak strohmannok, mert kitűnt, hogy L. A. aradi gyárigazgató csak névleg szerepelt a bérlet megkötésénél. A feljelentés után detektívek jelentek meg a lugosi Royal-kávéházban, ahonnan a konzorcium négy tagját — köztük R. Zs.-t és dr. V. I.-t felvitték az ügyészségre. Itt egész estig kihallgatták őket és azután szabadon bocsátották.

Háborus emlék.

(Három ember halála a lármezás miatt.)

A csehszlovák parlamentben feltűnést keltő interpellációt nyújtottak be Hart és Henig drné szenátorok. Az interpelláció, melynek adatait Neumann Ernő volt törzssörmesternek a Wiener Deutsche Arbeiterpresseben megjelent nyilatkozata szolgálta, a következő tartalommal bír:

„Koch dr.-nak a brünni 5. számú helyőrségi kórházban levő zárt osztályán három fiatal német volt elzárva, akiket örülteknek nyilvánítottak. Az okot erre az szolgálta, hogy megtagadták a bevonulást. Ez a három fiatalember az elzárást követő napon Semenovics nevű szolgálattelvő egész segélyi őrmesterhez fordult azzal a kérelemmel, vezessék őket kihallgatásra a városparancsnok

elő, amit azonban kereken megtagadtak tőlük. Erre a fiatalemberek felbőszültek és lármezt csaptak, hogy így jogaikhoz jussanak. Kivitték őket a kórosztályból és másnap, 1920. augusztus 19-én négy órakor az udvaron agyonlőtték őket. A kivégzés után engem Poprád felkára küldtek, hogy ezt a borzalmas tettet ne közölhessem a nyilvánossággal. Ott szintén szemtanúja voltam egy hasonló vérlázító esetnek. Este hat óra lehetett, amikor az őrnagy ur italosan, két félvilági hölgygel a Slovenski Dumból villájába visszatért, melyet a két nővel közösen birt. Az őrnagy ur szerint egy mellette elhaladó német szakaszvezető, névszerint Kainer Adolf, nem köszöntötte őt. Efeletti dühében így szólt a szakaszvezetőhöz: — Német, maga disznó, ha én mint parancsnok elhaladok maga mellett, úgy azt akarom, hogy

megfelelően tisztelegjen is. Megparancsolta a szakaszvezetőnek, hogy szembeálljon vele és kétszer pofonütötte. Kainer védekezett, mire az őrnagy és Wacina főhadnagy kétszer rálőttek.

Az esetről a következő személyek voltak jelen: Egy német apáca, Schlesinger Róza, Znamobil, Schweiger káplár és én. Az őrnagy és két női kísérelője a sebészt és a földön fekvő hörgő szakaszvezetőt hasba rugták és arcába tapostak. Schweiger káplár és én állást foglaltunk a két tiszt ellen és a két félvilági bestiába is beltűzeltünk fegyvereinkkel, mire elmenekültünk, hogy a letartóztatásunkat elkerüljük.

Eddig a tényállás. A két szenátor ezután a következő kérdéseket intézi a csehszlovák nemzeti védelem miniszteréhez:

— Hajlandó a miniszter alapos vizsgálat útján megállapítani, vajjon a fenti vádak megfelelnek a tényállásnak?

— Ha igen, — hajlandó a miniszter a bűnösök ellen teljes szigorral eljárni és őket megérdemelt büntetésüknek kiszolgáltatni?”

Negyvenmillió szesz csempészés

BUDAPEST. A sátorajánlhelyi pénzügyigazgatóságnak néhány héttel ezelőtt feltűnt, hogy az utóbbi időben annyi szeszt szállítottak Sátorajánlhelyre, amennyi husz évre is bőven elég lett volna a város lakosságának. Nyomozni kezdtek és megállapították, hogy egy egész szervezett csempészszövetkezet foglalkozik szesz-kiszállítással. A csempészek a szeszt Csehszlovákiába juttatták. A csempészés óriási jövedelemmel járt, amit a magyar és cseh szesz közötti árkülönbség és a valutadifferencia adott. Dr. Pilissy Tamás rendőrfőkapitány eddig letartóztatta Fried Mór kereskedőt, Kende Imre nagybirtokost, Vörös Jenő nagykereskedőt és további tömeges letartóztatások várhatók.

A csempészek ügyesen választották meg működési területüket Sátorajánlhelyt, ahol tudvalevőleg az egyik vasútállomás cseh, a másik magyar kézen van. A letartóztatott milliósok már is beismerték, hogy a csempészést egy esztendő óta üzik és a lebonyolításra sok milliós konzorciumot hoztak létre. Először vattát csempészték, árukat vitték át és hozták be a felvidéki határvárosoknál és milliókat raboltak össze. A nagy arányú szesz-csempészés ügyében erősen folyik a nyomozás.

— Az utleveled. A városi prefektúra megbízásából Budai János prefektus tisztviselő ma Chujra (Köszvárra) utazott, ahonnan legkésőbb hétfőn magával hozza az utlevélnyomtatványokat. Valószínű, hogy az utlevélnyomtatvány megkezdje az utleveled kiadását.

HIREK.

— **Az új prefektus érkezése.** Radu Pancu, Arad város és Arad vármegye új prefektusa — mint illetékes helyről értesülünk — holnap Timisoarara (Temesvárra) érkezik. Raicu Aurél prefektusi titkár ma átutazott Timisoarara (Temesvárra), ahol fogadni akarja az új prefektust. Radu Pancu prefektus holnap érkezik Aradra, hogy átvegye hivatalát.

— **Numerus clausus a magyar középiskolákban.** Budapest. A napokban rendelet jelenik meg, amely szerint a középiskolák negyedik osztályát végzett tanulók csak akkor léphetnek a felsőbb osztályba, ha a tanári kar erre alkalmasoknak tartja őket. A jövőben a tanulók nem fognak kapni külön félévi bizonyítványt, hanem minden tanuló az első osztályban egy indexet kap, amelybe a tanárok nyolc éven át a félévi, illetve évről-évre kalkulációkat beírják.

— **A volt aradi postafőnök halála.** Arról értesülünk, hogy Burger József, magyar posta- és táviratigazgató, aki az aradi postahivatal főnöke volt, a múlt hó 16-án Budapesten 55 éves korában meghalt. Burger József a román Impérium átvételekor repatriáltatta magát Magyarországra, ahol postaispékséggé nevezte ki. Az életerős embert, akit igen sokan ismertek és becsültek Aradon, tüdőgyulladás ölte meg.

— **A kereskedelmi forgalom felvétele.** E hó 17-én az aradi vasúti állomáson a CFR. és Máv. megbízottai újabb tárgyalásokat kezdenek a kereskedelmi forgalom felvételéről. Itt említjük meg, hogy az aradi vasúti állomáson már körülbelül 150 vagon fa vár Magyarországra való szállításra. Rövid időn belül még 600 vagon fa érkezik Aradra, amit szintén Magyarországra szállítanak.

— **A tanítók esküje.** A felekezeti tanítók, amint értesülünk, már mindannyian, alig néhány kivétellel, letették az esküt. Néhányan még a kijelölt határidőn túl is jelentkeztek és kérésüket különféle családi és egyéb okokkal mentelték. A tanfelügyelőnek azonban igen szigorú rendelete van, hogy ezeket ne engedje esküre. Van közöttük néhány román vallású tanító is. Kérvényeket felterjesztették a közoktatásügyi kormányhoz.

— **Huszonöt ezer lel jótekonyságra.** A Marmorosch és Blanc cég aradi fióküzlete ma délelőtt 25000 lel adott át dr. Robu János polgármesternek azzal, hogy az összeget fordítsa jótekonny és kulturális célokra. A polgármester átiratban köszönte meg a cég adományát.

— **Szabad a kártyajáték.** A múltkor megírtuk, hogy a timisoarai (temesvári) rendőrség a hazárdjáték elszaporodása miatt nyilvános helyeken beszüntette a kommersz kártyajátékot is. Most arról értesülünk, hogy a timisoarai (temesvári) rendőrség a tilalmat feloldotta, de szigorúan meghagyta, hogy megvonják mindazoktól a kávéházi, illetve vendéglői engedélyt, akiknek helyiségében kommerszjáték leple alatt hazárdjátékot játszanak.

— **Notórius zsebtolvajok.** Máris Párfel és Száva már nem egyszer álltak az igazságszolgáltatás előtt, de eddig még mindig sikerült kimenteni magukat és büntetésük lelele után újból folytatták mesterségüket. Néhány hónappal ezelőtt igazi amerikai Nick Karler regényekbe illő furfangossággal, raboltak ki egy Amerikából hazatérő parasztot. A kofferjeit ledobták a gyorsvonatról és ők maguk is utána ugrottak. Most csak egyszerű zsebtolvajlásokkal vannak gyamnositva. A gyoroki villamoson lopkodták az utasok pénztárcáit. Megint tagadták a vizsgálóbíró előtt.

— **A kulturpalota új gazdája.** Az erdélyi múzeumok főfelügyelője hozzájárult ahhoz, hogy az aradi kulturpalota igazgatói állására dr. Nichi Lázár, a leánygimnázium volt igazgatóját hívják meg, illetve nevezzék ki. A városi prefektus ennek alapján a közeli napokban dr. Nichi meghívja a Kulturpalota vezetésére.

— **Bál Kisjenőn.** A kisjenő-erdőhegyi kaszinóegylet február 19-én a hadiárva és a kaszinó javára nagyszabású bált rendez. A bálon cukrászda és büfé is lesz. A rendezők a következők: Dr. Grenzner János, dr. Olasz Lajos ügyvéd, dr. Moisa György tb. fősolgabíró, Guy T. a Victoria fiókjának igazgatója, dr. Popoviciu Radu ügyvédjelölt, Mann Jenő és Löwy Mihály kereskedők, Grünwald Jenő gyógyszerész.

— **A sorozás.** Megírtuk, hogy az 1900. évben születettek sorozása február 15-én kezdődik. A katonai ügyosztály arról értesíti az érdekelteket, hogy a sorozás a volt gyalogsági honvédlakanyában lesz.

— **Halálozás.** Tamásdán Constantin, a Victoria lakarképzőtár borosjenői fiókjának tisztviselője tegnap hosszú szenvedés után tüdőbajban meghalt.

— **Ellopott Rembrandt-képek.** Hamburg. A Hekschler-bankcég irodájából elloptak 8 millió márká értékű Rembrandt-képeket. Valószínű, hogy a tolvajok megpróbálják a külföldre kicsempészni a képeket.

— **Borotválás buzáért és kukoricáért.** Az Orosházi Újság írja: Az itteni borbélyok és fodrászok a következő határozatot hozták: 1921. év január 1-től kezdve a termelőkkel nem pénzért, hanem terményért fogják kiszolgálni. És pedig hetenként egyszeri borotválkozás egy évről egy métermázsza buza, vagy három mázsza esőves fejtörő, házhöz menve pedig egy és fél métermázsza buza, vagy öt métermázsza esőves teugeri.

— **Ardrágítás.** A lörvényszéken működő árellenőrző bizottság Wanicsek Martin harmadrangú korcsmának a tulajdonosát, mert a bor literjét 8 lei helyett tizenháromért árulta, ezer lei pénzbüntetésre ítélte.

— **Az aradi cipészesterek szakcsoportja** e hó 5-én (szombaton) este az ipartestület nagyermeben zártkörű táncestélyt rendez. Belépti-díj: családjegy 40 lei, személyjegy 20 lei. Kezdeté este fél nyolckor.

— **A Pécskai Casinó szombaton az ottani „Apollo”-ban** nívós műkedvelőestélyt rendez.

— **Letartóztatott francia tábornok.** A múltkor francia lapok megírták, hogy De Tournadra francia tábornokot, Arad volt kormányzóját, meg nem engedett üzleti ügyek miatt letartóztatták. Most Párisból az a hír érkezik, hogy Farret francia tábornokot szintén hasonló ügyek miatt letartóztatták. Farret tábornok a megszállás alatt Lugoson székelt, ahonnan többször elfjött Aradra is az itteni francia csapatok inspicálására.

— **Naponta újabb műtárgyak láthatók** a képző és iparművészeti szalon állandó kiállításán. Megtekinthető délelőtt 10-től 1-ig, délután 3-tól 7-ig a kulturpalota kistermében.

— **Adókövetés.** A III. osztályu kereseti adót kivétő bizottság ma a következő adókat állapította meg: Kornis Zsigmond és Márton 3000 lei, Braun Gusztáv, Pollák Sándor 1800—1800 lei, Horeczog Sándor, Boros Jakab 1000—1000 lei, Bonalecsik Béla 900 lei, Werner Károlyné, Molnár Miksa 800—800 lei, Czukor Albert 600 lei, Kepes Ignác, Kórosi Jakab, Deutsch Albert, Kohn Jenő, Sebestyén József 500—500 lei, Brasch Simon 500 lei, Löwy Herman, Dávid József 400—400 lei és Szűcs F. Vilmos 6000 lei.

— **A város új tb. ügyésze.** Dr. Moldován Silvius prefektus dr. Botiuc Elek aradi ügyvédet Arad város tiszteletbeli főügyészévé nevezte ki. Dr. Botiuc a lakáshivatal elnöke volt, majd a közéleti bizottságban fejtett ki munkásságot.

— **Habsburg főherceg és olasz királyi hercegnő eljegyzése.** Róma. Hivatalos körökben azt beszélik, hogy József Ferenc Habsburg főherceg, József főherceg fia, legközelebb eljegyzik Jolanta olasz királyi hercegnőt, az olasz király legidősebb leányát. A fiatal főherceg hosszabb ideje Rómában tartózkodik.

— **Csokoládé zsurt** rendez egy 70 fős hölgybizottság farsang kedden (és nem hétfőn) a Fehér Keresztben, a Vasárnap szerkesztőségével egyetértően. Műsor után tánc.

— **A Szép Asszony Naplója** nem kerülhet nyilvános árusításra tartalma miatt, csak előzetes megrendelésre szerezhető meg könyvkereskedők útján.

Megkapja a város a buzáját.

Megírtuk, hogy **Nedelcu** Miklós városi tanácsnok még januárban Bucurestibe utazott, hogy engedélyt kapjon arra, hogy a város 170 vagon buzáját Turnuseverinből elszállíthassák. Nedelcu tanácsnok ma érkezett haza és utjáról a következőket mondotta el munkatársainknak:

— **Az aradi Neuman-cég** még a múlt évben vásárolt buzát a város részére. A buzát három uszály hajóra rakták Turnuseverinben. Novemberben Aradra akartuk szállítani a buzát, de a csekély vizáltság mellett a hajókat nem lehetett Orsovára vontatni. Amikor a vizállás emelkedett s a szállítás megkezdődhetett volna, miniszteri rendelet tiltotta el a buza szállítását. A Neuman-cég megkísérelte a zárlat feloldását, de fáradozása nem járt eredménnyel. Erre a tanács megbízásából még január 13-án Bucurestibe utaztam. Miután Atanaziu közéleti ügyi miniszter hivatalos ügyben Bessarabiában tartózkodott, az államtitkártól kértem engedélyt a buza elszállítására s ezt azonnal meg is kaptam. Már éppen el akartam utazni, amikor az államtitkárságra hívtak, ahol az államtitkár visszavonta az engedélyt, mert közben megtalálta azt a rendeletet, amely a buzaszállítást eltiltja. Meg kellett várom tehát Atanaziu közéleti ügyi minisztert, akitől hazaérkezése után nyomban megkaptam a szállítási engedélyt. Intézkedésemre a három uszályhajót Orsovára vontatták. Most a tanács az üzletvezetőségtől kért vagonokat, s valószínű, hogy a központi szállítási bizottság a vagonokat hamarosan rendelkezésünkre bocsátja. Ma délelőtt dr. Robu János polgármester már tanácskozott Francu vasutigazgatóval, aki kijelentette, hogy ha a krajovai üzletvezetőség nem tudná a buzát Aradra szállítani, ő vállalkozik a buza nagy részének elszállítására. A városnak ezenkívül még 260 vagon buzája van a királyság-

bán. Ennek elszállítására csak márciusban kerülhet a sor. Ha azonban Arad környékén jó termésre lesz kilátás, akkor a város a szükséges buzamennyiséget itt fogja beszerezni.

A legszebb londoni színésznő válopöre.

Londoni lapok közlik: Az angol főváros legelőkelőbb körében nagy feltűnést keltett egy kétségkívül érdekes válopör. Lord Victor Paget felesége Olive May, akit a legszebb színésznőnek tartanak Londonban, válopört indított férje ellen, hűtlen elhagyás és házasságtörés miatt.

A gyönyörű asszony, akinek két bájos gyermeke van, elmondta a bíróság előtt, hogy férjével 1913. január havában kelt egybe Paddingtonban. Eleinte igen boldogok voltak, a lord palotájában laktak, a Connaugh-terren. Mikor a világháború kitört, a lord bevonult ezredéhez és 1914 októberben a francia frontra ment. Novemberben hazatért.

Olyan állapotban voltam — mondta a szép asszony — hogy minden nap vártam második gyermekem születését. Néhány napra férjem hazatérése után minden különös ok nélkül elhagyta házunkat és csak két hét múlva láttam viszont. Viselkedése hirtelen megváltozott. Hogyan? Az én nram, aki eddig olyan szeretetreméltó volt hozzám? Féllette hívós volt és tartózkodó, egyáltalán nem érdekelte állapotom és kétségbe kellett esnem, mert egyebet se hallottam tőle, minthogy halálosan megunta a házasságot.

Elbeszélte a Lady, hogy 1915-ben végleg elhagyta az urát, s kijelentette, hogy többé nem tér vissza. Sokat bánkódott, sirt s az volt a vigasztalása, hogy lady Paget nagyon kedves volt irányában. Megtudta, hogy a lord egy időben Salonikiben, majd Egyiptomban és Franiaországban tartózkodott. Sógora, of Anglesey márki 1918-ban találkozást eszközölt ki köztük s ez alkalommal zokogva kérte férjét, hogy jöjjön vissza, azonban a lord ridegen elutasította. Még egyszer találkozott a férjével, aki most is határozottan megtagadta, hogy együtt éljen vele. Hiába volt minden könyörgés. Levelet is hasztalan írt az urának. A levélre Viktor lord következő rövid de jellemző választ küldte:

— Megkaptam soraidat, amelyekben arra kérsz, hogy térjek vissza hozzád. A mi házasságunk teljesen szerencsétlenül alakult ki és nem remélhetem, hogy a viszonyunk javulhatna. Te valóban nem vagy oka azonban a jellemünk különbözőbb. Nem akarok és nem tudok veled többé együtt élni. Viktor.

A tárgyaláson egy tanuként beidéztet szállodai szobaleány azt vallotta, hogy a lord 1919 júniusban egy hölgyvel a londoni Great Central hotelbe szállt és napokig ott lakott. Lady Paget erre alapította vádját s a bíróság házasságtörés címén felbon-
totta a boldogtalan házasságot.

Rejtélyes holttest.

BUDAPEST. A főkapitányságon *Ranosztai* Rezső artista bejelentette, hogy édesapja, *Ranosztai* András holttestét Tiszacsegről Budapestre szállította és kérte a rendőrséget, hogy a holttestet boncolják fel, mert halála körülményei mögött büntényt sejt. *Ranosztai* Rezső elmondotta édesatyja eltűnésének és a halál okának homályos körülményeit. Ezek szerint *Ranosztai* András, aki 58 éves, evangélikus vallású úgynök Budapesten lakott s a Schlesinger Alajos váci-úti cég megbízásából még a múlt év október 12-én nagyobb összegű pénzzel Nyiregyházára utazott, ahol egy üzletet bonyolított le. Október 17-én elindult Budapestre. Ettől az időponttól hosszú ideig semmit sem tudott a család *Ranosztai* András hollétéről, majd a fia nyomozni kezdett az eltűnt után. Megállapította, hogy október 18-án, reggel Tiszacsege község mellett egy pályán, egy víztócsa mellett a község kanásza megdermedve és kifosztva találta meg. Hiányzott róla a télikabát, a kis kabát, a cipő, valamint hiányzott a tárcája az irásokkal együtt. Eszméletlen állapotban feküdt és beszállították a község házára. Később magához tért, de már csak a nevét tudta megmondani. Reggelre meghalt. A családot a halálesetről senki sem értesítette, a holttestet a halál bekövetkezése után öt órával a temető árkában elföldelték anélkül, hogy elanyagonyvelték volna, vagy pedig koporsót csináltattak volna neki. A szerencsétlen ember holttestét, úgy a hogy volt, kocsira tették és kivitték a temetőbe.

Ranosztai Rezső hosszas nyomozás után állapította meg, hogy atyja Tiszacsegen van elföldelve és mindjárt engedélyt kért, hogy a holttestet exhumálhassa. Az exhumálás a községi orvos jelenlétében hat nappal ezelőtt meg is történt. A közel két és fél hónapos elföldelés után a hidegben a holttest teljesen konzerválódott és a külső erőszak nyomait határozottan fel lehetett rajta ismerni. Így többek között a mezitelen holttest balkarja ki volt csavarva, a jobb keze el volt törve, az arcán vérnyomok és a szája tele volt vérrrel. Miután a község határában a báltától és értéktárgyaitól megfosztva találták a hullát, a család kérte a főkapitányságot, hogy a rablóvilkosság ügyében indítsa meg a nyomozást, de feljelentést tett azok ellen is, akik eltemették a halottat, mert a szerencsétlen embert megfosztották ruháitól. A családnak gyanúja van arra is, hogy *Ranosztai* András esetleg élve temették el. A pályaudvarról az exhumált holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították, ahol felboncolják és a bonco-

las eredményétől teszik függővé a további vizsgálat lefolytatását és Tiszacsegre a detektívek kiküldését.

Bethlen István gróf hazajön Erdélybe.

A Budapesten tartózkodó erdélyi politikusok között nagy örömet kellett az erdélyi magyarság szervezkedésének híre. A nyílt küzdelmet legálisnak és helyesnek ismerik el a román politikai vezetőférfiak is, akik maguk egyengették útját a szervezkedés lehetőségének, mert tudták, hogy Románia konszolidációja csak úgy remélhető, ha ennek megteremtésében a megelégedett, egyenlő jogot és szabadságot élvező kisebbségek is résztvesznek. Itt írjuk meg, hogy gróf *Bethlen* István volt magyar miniszterelnök a magyar szervezkedés hírére Erdélybe jön, hogy itt az aktív politikai életben részt vegyen.

Közgazdaság.

A bonok beváltása.

Már többször hangzott el hivatalos és nem hivatalos helyről, hogy a 40 százalékos bonokat ekkor és ekkor fogják beváltani. A közönség már teljes apátiával fogadta a különböző terminusokat, a melyek elmúltak anélkül, hogy a bonokat csakugyan beváltották volna. Most azután egy pénzügyi szakember, aki tegnap érkezett *Bucurestiből*, arról értesít minket, hogy *bucurestii bankkörökben* egész bizonyossággal beszélnek, hogy a bonok beváltása február 10-én okvetlenül megkezdődik. Az *Izbanda* is azt írja, hogy a *Banca Nationala* már kapott 2 milliárd értékű papírpénzt a bonok beváltására s ugyancsak e lap közlése szerint a beváltás 10-én megkezdődik. Bizonyára mindenki kíváncsian várja az újabb terminust, hogy megkaphassa hónapok óta hiába várt pénzét.

Nagy áresés a világpiacon. Házai jelentés szerint a kávé, kakao és rizs ára jelentékenyen esett. Kopenhágából az élömarha és a vaj árának eséséről érkezik jelentés. Ugyanekkor Newyorkból az a jelentés érkezik, hogy Amerikában a szénszállításárát a felére csökkenték.

Románia a prágai ipari vásáron. *Bucuresti*. A csehszlovák kormány meghívta Romániát a prágai ipari vásárra, amely február 28-tól március 8-ig lesz és amelyen különösen a mezőgazdasági gépek kiállítása jelent Romániára nézve nagyfontosságot, mivel nálunk ezekben nagy szükséglet mutatkozik. A vásárra utazóknak a csehszlovák kormány félárú utazást és ingyen lakást biztosít.

Az exportvámok lezállítása. *Bucuresti*. A vámtügyek központi tanácsa több cikknek exportvámát leszállította. Egy vagon szesz vámiát 48000 leiről 8000 leire, az élesztővámot 7 és fél leiről kilónként 50 banira, a szilva vámiát kilónként 4 leiről 1 leire, a karbidét pedig 40 banira szállították le. Az újságpapír kivitelét vámija továbbra is métermázsánként 25 lei marad.

A valutapiac. *Páris*, szikralávirat február 1-ről. Dollár 14.57, leu 19.75, márka 22.5. *Bucuresti*, február 1. Dollár 73, márka 1.20. *Arad*, február 2. Dollár 72, márka 1.20. *Timisoara* (Temesvár) február 2. Dollár 72, márka 1.20.

Kompenzációs üzlet gabonafelegeinkkel. *Bucuresti*. Egy angol-francia-olasz küldöttség érkezésél várják, amely Románia gabonatermékeinek ipari termékekkel való cseréforgalmáról fog tárgyalni. Remélik, hogy a bizottsággal olymértü megállapodás létesül, mely a gabonaeportot hamarosan megindítja, ami majd a lei kurzusának emelését fogja eredményezni a külföldön.

A III. osztályú kereseti adó.

A III. osztályú kereseti adó folytatódólag tárgyalása folyó hó 5-én a következő sorrendben fog történni: *Fodor Domokos*, *Tóth Béla*, *Arnstein Jakab*, *Arnstein Náthán*, *Auerbach Hermann*, *Adler Samu*, *Oppenheim Lajos*, *Berkes Imre*, *Braun Jenő*, *Fekete Lajos*, *Glück Lázár*, *Helier Lipót*, *Herzfeld Alfréd*, *Klein Mór*, *Mayer Rikárd*, *Mészáros János*, *Parvanov János*, *Párec Béla*, *Salamon Andor*, *Silbermann Adolf*, *Stober Abraham*, *Schapiro Vendel*, *Schwartz Bernát*, *Strasser Győző*, *Strasser Náthán*, *Walder Hermann*, *Jakubovits Hermann*, *Lócs Rezső* úgynökök, *Bárdos Manó*, *Heller Jenő*, *Aradi Közgazdasági Bank R. T.*, *Első Magyar Biztosító T.*, *Gazdák Biztosító Szövetkezet*, *Ingatlan Forgalmi és Parcellezó Bank*, *Merkur Közgazdasági R. T.*, *Szöllösy Ödön*, *Bakor Ádám*, *Zabolos József*, *Kovalcsik Béla*, *Pongrácz István*, *Ferdinant Illés*, *Dreichlinger Ferenc* úgynökök, *Dr. Moga Lajos*, *dr. Baruch Hugó*, *dr. Brass Aladár*, *dr. Bogdán Virgil*, *dr. Bónis Károly*, *dr. Botioc Elek*, *dr. Csiki Ödön*, *dr. Ispravnik Széver*, *dr. Kell József*, *dr. Kell Lipót*, *dr. ifj. Keresztes Gyula*, *dr. Keresztes Gyula*, *dr. Momák Döme*, *dr. Német János*, *dr. Orfy Gyula*, *dr. Prekupas Illés*, *dr. Raduj Mózes*, *dr. Schammen Béla*, *dr. Singer Lajos*, *dr. Stujnescu Károly*, *dr. Tamasdán Livius*, *dr. Zubor Imre*, *dr. Barabás Béla* ügyvédek, *Schwartz Eszter* újságíró, *Braun József* vendéglős.

A sikkasztó polgármesteri titkár a törvényszék előtt.

Az aradi törvényszéken *Bitto* József táblabíró, hármas tanácsa ma délelőtt kezdte tárgyalni *Popovics Aurélnak*, a sikkasztó polgármesteri titkárnak ügyét. A *Popovics* elleni vádiratot már nagyjában ismertettük. Az ügyész százötvenezer lei elsikkasztásával vádolja a volt polgármesteri titkárt. Féltizenkettőkor szünyös fogházor vezeti be *Popovicsot*. Elegánsan van öltözve. Gondosan kötött fekete nyakkendője és a kemény dupla galléria tüvel van átszurva. Nadrágja borotva élesre van vasalva és fehér selyem zsebkendő látszik ki kabátzsebéből. Mikor bejön a terembe, barátságosan intget a közönség között levő ismerőseinek. Az általános kérdésekre elmondja, hogy 1894-ben született görög keleti vallású, polgármesteri titkár. Jogot nem végzett, hanem csak érettségizett. Inni ritkán szokott. Vagyona nincsen. Az általános kérdések után felállt a védő *dr. Ispravnik Széver*. Arra kérte a törvényszéket, hogy

a büntető perrendtartás 293-ik paragrafusa értelmében rendeljen el zárt tárgyalást, mert a tárgyalás folyamán a nyilvánosság elé nem hozható közérdekű ügyek is kerülhetnek. A bíróság rövid titkos tanácskozás után kihirdette a zárt tárgyalást elrendelő határozatot. Megjelent a tárgyaláson többek között *dr. Robu* polgármester, *Raicu Aurél* vármegyei prefectusi titkár és *Leukulia* prefectusi titkár is. Érdekes volt, amikor a bíróság egy pár percre visszavonult, a hallgatóság közül nagyon sokan odatömörültek *Popovics Aurél* köré és kezefogtak vele. A vádat *dr. Lichtsz* István képviselte. A zárt tárgyaláson nem volt ítélet és ezt ugyan következtetjük, mert a büntető perrendtartás szerint az ítéletet nyilvános tárgyaláson kell kihirdetni. A következő tárgyalás napja még nincsen kitűzve.

Mozi.

A mozgóképszínházak műsora. Február 4-én az *Apollóban*: *Tih-Minh*. II. rész. Bűnügyi dráma. — Az *Uránában*: Az élet bábszínháza. Dráma.

Tih-Minh II. része — az *Apollóban*. Három napon keresztül gyönyörködött az *Apolló* színház közönsége a Gaumont-filmgyár remekművének első fejezetében. Egy pillanatig sem kélkedünk abban, hogy a megnyilatkozott óriási érdeklődés tovább fogja kísérni a monumentális film befejezéséig. Az első részben megismerkedünk a dráma főszereplőivel és *Jaques d'Atthis*-sel együtt megállapíthatjuk, hogy a rokonszenves fiatal ludós körül titokzatos dolgok történnék. A második részben kezdődik a harc *Jaques* és a rejtélyes gonoszítók között, akik nemcsak elene, hanem *Tih Minh*, a kis kínai lány ellen is törnek és sikerül őt is egyidőre hatalmukba keríteni, de *Jaques* halálmegvető bátorsággal visszaadja szabadságát. A második fejezetben az izgalmas mesészövés erős lendületet vesz és az események rohanó sebességgel perognak szemünk előtt. Egy-egy jelenet szinte idegeinkben markol, annyira frapáns és izgalmas. A francia *Riviera* csodás tájai újra elénk varázsolódnak, hogy keretel alkothassanak a lebilincselő cselekedethez. Az inferieur felvételek is művészi szék. A második rész péntektől kezdve vetíti az *Apolló*.

Az élet bábszínháza — az *Uránában*. Az előkelő, ragyogó udvari élet kulisszatitkaiat viszi a közönség elé az a szenzációs drámai film, melyet Az élet bábszínháza címen mutat be péntektől kezdve az *Uránia* színház.

Szerkesztői üzenet.

A munkásság. A beküldött cikket rajtuk kívül álló okokból nem közölhetjük.

A szerkesztő: KÁROLY JÓZSEF

Legelőbb beváltási forrás! Schön si Messer! Rövid, szövegt és norinbergi kereskedése 308 Arad, Boezkó-utca 1. (zsidó templommal szemben.)

Subprelectul judetului Arad.

Nr. 787-921.

HIRDETÉS.

A vármegye háza levő kisélejtezet iratok 15-18 mázsa sulyban eladtnak. Az ajánlatok február hó 15-ig teendők meg a vármegye főlevéltárnokánál. Arad, 1921. február 2.

BONEU, subprelect.

Apró hirdetések

Levelezés.

FIATAL ASSZONY díszkról uriember barátja lenne, aki őt anyagilag támogatná. „Csak titokban” című jelzés leveleket Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbít. 10445

Alkalmazás.

JÓ MEGJELÉSESI ügyes fiatalember utazónak felvétetik. Cim a kiadóban. 445

ÜGYES VARROLEANY, ki angol és francia munkát végez, házakhoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 448

NEMET KISASSZONY két ötéves gyermek mellé felvétetik. Tudakozódní lehet Hoffmann Ottó cégnél Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 20. 447

44 EVES nyugalmazott állami mozdonyvezető, mozdonyvezetői, vagy uradalomban pépézi állást keres. Cim Tóth Elek, Kurtya, Krassószörény-mező. 443

GYERMEKTELEN idősebb házaspár ház mesteri szolgálatot kaphat Orczy-utca 1. 450

ALMOLNAR, aki a síkszita kezelésben, köleshintolásban járatos, azonnali belépésre felvétetik. Jelentkezni lehet Szombath főmolnárnál, Nadab malom. 418

Lakás.

KERESKÉK különbejáratu butorozott szobát, lehetőleg a város központjában. Cim a kiadóban. 414

Vétel és eladás.

JÓKARBAN lovó gyermekjátékok (kuglik, katonák, építő-kockák) eladó. Str. Consistorialui (Batthyány-utca) 23. sz., I. em., jobbra. 300

KÉT AJTOS ruhaszekrény alsó fiókkal eladó. Bulv. Dragalina (Apponyi-körút) 7. I. em., ajtó 1. 441

FÉNYEZHTT világos tölgyfa háló eladó. Békés-utca 9. 439

HÁZI MOZIGÉP eladó. „Turul” filmköltésztő, Str. Lminescu (Deák Forrás-ú.) 39. sz. 436

GUMMIKEREKÜ GYERMEKKOCSI eladó. Calea Radinei (Radnai-ut) 26. 443

MODERN ebédlő és háló, konyhaheredéssel eladó. Cim: Wallinger hirdetőben Lázár-utca. 10445

BUTOR. Ebédlő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiegensfeld butorraktár, Strada Eminescu (Deák Forrás-utca) 4838

MASZNÁLT OLIM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ORCZY-UTCA 19. számú ház betegség miatt elfoglalható lakással 60.000 leier eladó. 444

SZÉP EMELETES HÁZ eladó Calea Sargana (Váriassy Lajos-utca) 63. szám. Bővebbet Berger gyógyszerlár. 416

Különféle.

30-40.000 LEIVIA TÁRSULNEK realis üreltőhöz, aktív működéssel is. Tőkémlet kelletően biztosító részletes ajánlatot „Munka” jelígre kiadóba kérek. 438

ELVÉSZETT Pankotai háttérű Hegyaljai motor megállónál egy dupla ferdele női aranyóra. Becsületos megálláló körletik illő jutalom ajándékban Pankotai Consistoriu urnak Pankotai átadni. 10474

HELYBELI földéri kereskedő megfelelő tőkével rendelkező társal keres, hogy fenálló üzletet megnagyobbíthassa. Ajánlatokat kér „Mercur” jelígre a kiadóhivatalba. 422

GATTER

12, eselleg 24 collos, használt, üzembépes állapotban, teljes felszereléssel, vételre kerestetik

Ajánlatot kér: Aradvidéki Fata meló R.-T. Kisjenő. 421 440

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

A sepreusi jegyzői irodában 2 aljegyző, vagy írrok alkalmazást nyerhet. Az aljegyző fizetése a XX. dekretum szerint. Az írrok fizetése megállapodás szerint. Mindkét esetben mellékjövédlemre is lehet számítani. Megbízhatóság és a román nyelv legalább szóbeli ismerete elengedhetelen feltétel.

L. PUTIN, jegyző.

HORNIMAN

Tea és Cacao

előkelő körök kedvence. -- Kapható az összes gyarmatáru kis és nagykereskedésekben. -- Vezérképviselő: Herzog Ottó és Alfréd BUCUREST, Calea Vacaresti No. 4.

Ma és minden nap reggel 4 óráig

van nyitva a csinosan berendezett

„Vadászkürt” étterem

izletes meleg és hideg ételek. -- Tisztán kezelt horgyaljai borok. -- Allandóan elsőrendű cigányzene. -- Csodálatos szórakozó hely. -- Pontos kiszolgálás! 10444

Uzinele de Fier si Domeniile din Resita Societate Anonima

Posesorii chitanțelor provizorii emise cu ocazia subscripțiunii a 100.000 acțiuni noi ale uzinelor de Fier si Domenilor din Resita, în valoare nominală de Lei 50.000.000 sunt rugați a face, de la 1-10 Februarie a. e. vârsământul treilea și ultimă de Lei 500, de fie-care acțiune, prezentând chitanțele provizorii la Banca unde au efectuat subscripțiunea și primul vârsământ.

In caz când vârsământul nu se va efectua în intervalul preșeris, se va aplica dispozițiunile legii.

4899 Consiliul de Administratie.

Aranyat, ezüstöt bármily mennyiségben a legmagasabb áron vesz a BRANDESZ-féle ékszergyár részére a Központi Aranybevaltó ékszerész

ARADON, Sulevardul Bogole Ferdinand I (József Hug-rt) 12. Vénőki munkát szép kivitelben aranyba és ezüstbe elvállal.

E K E K E T,

KUKORICAVETŐGÉPEKET, EXSTERPATOROKAT, stb. DRÓTSZEGEKET, KASZÁKAT, LÁNCOKAT, SZÖLLŐ-PERMETEZŐKET, stb. RÉZGÁLICOT, KENPORT, GUMMITÖMLÖKET, stb. MINDENNEMŰ MŰSZAKI CIKKEKET, GÉPOLAJOKAT, stb. raktárról azonnal szállít nagyban és kicsinyben az

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

SIBIU (Nagyzeben), Salzgasse 22., valamint „antak” fiókja Segesvár, Baiergasse 47. és telerakata Hann és Társa R.-T. Cluj (Kolozsvár), Heltai-ú. 3.

41-1920. v.égr. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a világosi kir. járásbírósnak 1915. évi 9. számú végzése következtében dr. Zoltán Emil ügyvéd által képviselt Pankotai Gazdasági Iparbank javára Sándru Tódomé sz. Grozáv Anna ellen 3000 korona s járerejéig 1920. évi július hó 28-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 13.000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: buza, ló, faistálló nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbírósnak 1920. évi Pk. 1577. számú végzése folytán 3000 korona tőkekövetelés ennek 1915. évi január hó 8. napjától járó 8% kamatai erejéig, Csígszöllősi, adós lakásán leendő megtartására 1921. évi február hó 7-ik napjának délelőtti 11 óráta határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjenőn, 1921. évi január 19. napján. 433

NAGY, kir. bír. végrehajtó.

P. K. 5926-920.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Az aradi járásbírósnak jentti számú végzése következtében dr. Földes Béla és Hesch Béla javára 4000 lei tőke követelés ennek 8000 lei tőke után 1920. évi január 1-től járó 5% kamata, valamint 706 lei megállapított költség erejéig lefoglalt 4550 leire becsült butorok Aradon Magyar-utca 22a) számú háznál 1921. évi február hó 7-ik napján délután 3 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérő vevőknek készpénz fizetés mellett el fognak adatni. 432

Arad, 1921. évi január 20.

Kripp Vilmos, bírósági kiküldött.

54-1920. v.égr. szám.

EGYÜTTES

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1915. évi 914-916. számú végzése következtében dr. Zoltán Emil ügyvéd által képviselt Pankotai Gazdasági Iparbank, továbbá Kraszil Márton javára Faur Juonné 182. h. sz. ellen 25, 125 és 126 korona s jár. erejéig 1918. évi június 3. és 1920. november 6-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 750 leire becsült következő ingóságok, u. m.: faistálló, kender és gyapjufonal nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbírósnak 1920. évi G. 2366. számú végzése folytán 125, 126 korona tőkekövetelés, ennek 1914. évi augusztus hó 9-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltóidő és eddig összesen 118 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Csígszöllősi, adós lakásán 182. h. sz. alatt leendő megtartására 1921. évi február hó 7-ik napjának délelőtti 11 óráta határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjenőn, 1921. évi január 19. napján. 434

NAGY, kir. bír. végrehajtó.

1^a száraz cserhasáb és dorong tűzifa érkezett a „SYLVIA” telepre. Schweidel József-utca 9. szám. Házhoz szállítás. Fűrészelés. Törv. boj. cég.